STRESZCZENIE

W niniejszej pracy podjęto próbę zdiagnozowania uwarunkowań aktywności innowacyjnej podmiotów edukacji pozaszkolnej zlokalizowanych na obszarach wiejskich w Polsce. Cel ten został zrealizowany poprzez charakterystykę determinant innowacyjności oraz określenie związków i ich siły między rozwojem podmiotów edukacji pozaszkolnej a poziomem innowacyjności województw Polski oraz poziomem wielofunkcyjności obszarów wiejskich. Podjęto także próbę opisu zjawiska nawarstwiania się innowacji oraz wskazania czynników wpływających na ten proces.

Przeprowadzona procedura badawcza składała się z trzech etapów. Etap I polegał na krytyce piśmiennictwa i miał na celu przygotowanie tła teoretycznego do badań empirycznych oraz umiejscowienie problematyki w teorii ekonomii. Na tym etapie badań sformułowano cel główny, cele szczegółowe oraz hipotezy badawcze. Wybrano metody i narzędzia badawcze. W etapie II opracowano właściwy kwestionariusz ankiety, przeprowadzono badania ankietowe oraz poddano je analizie. Etap III to badania metodami statystycznymi oraz ekonometrycznymi, jak również opracowanie wyników badań, ich interpretacja i ocena.

Rozprawa składa się z sześciu rozdziałów poprzedzonych wstępem i podsumowanych zakończeniem. Cztery pierwsze rozdziały pracy mają charakter teoretyczny. Rozdział piąty jest rozdziałem teoretyczno-empirycznym, a rozdział szósty empiryczno-analitycznym.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, w latach 2016-2018 największe znaczenie wśród determinant rozwoju i dyfuzji innowacji w pozaszkolnych formach edukacji miały czynniki o charakterze gospodarczym i społecznym. Wśród nich szczególnie ważną rolę odgrywała aktywność gospodarcza podejmowana przez podmioty edukacji pozaszkolnej przejawiająca się m.in. w liczbie obiektów edukacyjnych oraz zaangażowaniu mieszkańców wsi. Ważnymi czynnikami były także: przestrzenne zagospodarowanie terenów wiejskich, stan infrastruktury, a także poziom rozwoju struktur organizacyjnych ekomuzeów, wiosek tematycznych i zagród edukacyjnych. Wśród istotnych grup determinant rozwoju innowacji należy uwzględnić także czynniki natury demograficznej, które związane są z migracją ludności ze wsi do miast i na odwrót.

Badania potwierdziły również, że podmioty ukierunkowane na edukację pozaszkolną wykazywały aktywność we wszystkich typach innowacji. Podmioty średnio innowacyjne, których ilościowe zestawienie wskazywało na ok. 62% ogółu podmiotów edukacji pozaszkolnej pozyskiwały informacje o innowacjach w głównej mierze ze współpracy z

podmiotami zewnętrznymi. Jednocześnie nie wyobrażały sobie możliwości udoskonalania innowacji bez informacji pozyskanych z zewnątrz oraz bez współpracy z zewnętrznymi podmiotami.

Powyższe wnioski będące rezultatem badań ankietowych, krytyki piśmiennictwa oraz osobistych doświadczeń autorki, jako właścicielki jednego z podmiotów edukacji pozaszkolnej, uzupełnione zostały przy pomocy badań ekonometrycznych.

Wnioski z badań, oprócz wkładu do wciąż rozwijającej się wiedzy o podmiotach edukacji pozaszkolnej mogą spełnić istotne zadanie – a mianowicie poprawić efektywność współpracy w zakresie wdrażania innowacji przez polskie podmioty edukacyjne. Wnioski mogą też stanowić podstawę do rekomendacji dla podmiotów koordynujących sieci zrzeszające podmioty edukacji pozaszkolnej oraz dla samorządów lokalnych.